

ERIÄVÄ MIELIPIIDE U 9/2020 vp, PS 1

Perustelut

Yhteisvastuuta koronan nimellä

Valtioneuvoston U-kirjelmässä ei esitetä kestäviä perusteluita sille, miksi Covid 19-takuurahastoa ollaan perustamassa. Rahaston viidestä instrumentista kaksi on suoraan suunnattu liikepankeille.

Takuurahaston ääneen sanomatta jätetty tarkoitus on euroalueen fiskaalisesti vakaiden maiden takauksilla ja siten myös näiden takaajamaiden riskillä huolehtia, että fiskaalisesti epävakaiden jäsenmaiden yritykset saisivat kohtuuhintaista luottoa. Kysymyksessä on siis euroalueen sisäisiä tulonsiirtoja ja yhteisvastuita kasvattava mekanismi, joka on nimetty Covid-19 -takuurahastoksi. Tätä voitaisiin kutsua myös Italian bailoutiksi.

EIP ryhtyy eurokriisiosapuoleksi

Ehdotettu järjestely on omiaan lisäämään euroalueen moraalikatoa ja heikentämään Euroopan investointipankin EIP:n uskottavuutta. EIP:n tähänastinen maine kohtalaisen neutraalina toimijana voi vaarantua. Tukirahaston perustaminen voi viedä EIP:n Euroopan keskuspankin tielle, eli tehdä siitä eturistiriitojen riivaamaan eurokriisiosapuolen. Koska EIP on merkittävä rahoitusosapuoli sekä Euroopassa että kaukomailla, voimakas politisoituminen saattaa myöhemmin johtaa ennalta arvaamattomiin taloudellisiin ja mahdollisesti jopa ulkopoliittisiin tilanteisiin.

Ilmeinen ja konkreettinen tappioriski

Kuten muistio toteaa, takuurahasto merkitsisi myös taakan jakamista jäsenmaiden kesken. Takuurahaston kautta tuettavia laina- ja muita rahoitusinstrumentteja on "lähtökohtaisesti pidettävä korkeariskisinä", ja lisäksi "on todennäköistä, että vastatakauksiin tullaan vetoamaan ja vaatimaan takaajilta suoritusta". Suomen laskennallinen osuus rahastosta olisi 370 miljoonaa euroa.

Rahaston riskejä ei tunnusteta

Muistiossa valtioneuvoston kantana on suhtautua myönteisesti takuurahaston perustamiseen siten, että tuen lähtökohtana tulisi olla tukea saavan yrityksen pidemmän aikavälin kannattavan liiketoiminnan edellytykset. Tämä on ristiriidassa muistiossa todetun korkeariskisyyden kanssa.

Vaikuttaa siltä, että jo tässä vaiheessa ymmärretään, että takuurahastosta on myöhemmin syntymässä Suomelle tappiota, ja sen takia kannattavan liiketoiminnan edellytykset mainitaan lähtökohtana, eikä ehdottomana ehtona. Kun EIP myöntää kansallisille toimijoille takauksia, ei ole varmuutta siitä, minkälaisille yrityksille tai pankeille lopulta luottoa järjestetään.

Takuurahastosta uhkaa tulla pysyvä rahansiirtomekanismi

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että takuurahasto olisi luonteeltaan väliaikainen, ja että rahastosta myönnettävät tuet rajattaisiin koronasta johtuvaan tilanteeseen. Muistiassa mainitaan, että käyttämättömät sitoumukset voitaisiin peruuttaa, mikäli rahaston toimintaa ei enää pidettäisi välttämättömänä, jäsenmaiden yksimielisellä päätöksellä. On epätodennäköistä, että lakkauttamisesta syntyisi näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa yksimielistä päätöstä. Onkin siis todennäköistä, että takuurahasto jää aiempien eurokriisiorganisaatioiden tapaan pysyväksi, ja myöhemmin rahaston mandaattia yritetään kasvattaa.

Perussuomalaiset vastustavat kertaluonteisten tulonsiirtomekanismien lisäksi erityisesti uusia pysyviä tulonsiirto- ja yhteisvastuumekanismia.

Menettelytavat ja kriteeristö puuttuvat

On mahdollista ja jopa todennäköistä, että Covid-19 takuurahaston yhteydessä tehdään vastaavat virheet kuin Suomessa Business Finlandin maksamien tukien osalta. Mittakaava on vain valtavan paljon suurempi. On huomattavaa, että Suomen kannassa ei kiinnitetä huomiota menettelytapoihin ja myönnettävien takausten kriteereihin. Nämä täytyisi määritellä erityisen huolellisesti jo tässä vaiheessa, koska myöhemmin se olisi vaikeaa ja takauksista syntyisi tappioita.

Kaavailtu päätöksentekomalli on perussuomalaisista ongelmallinen. Esitetty toive osallistujien komitean lähtökohtaisesti yksimielisestä päätöksenteosta jää kuolleeksi kirjaimiksi, kun päätös on kuitenkin saavutettavissa 2/3 osallistujien pääomaosuutta edustavien maiden äänillä. Perussuomalaisten mielestä ainakin yleisvaltuutuksista päätettäessä yksimielisyysvaatimus olisi tärkeää.

Epäsymmetria ja väistyvän takaajan riski

Rahastosta ei myöskään ole tarkoitus korvamerkitä kansallisia tukiosuuksia, eli on todennäköistä, että takuurahastoa käytetään euroalueella epäsymmetrisesti, jolloin tietyt maat saavat enemmän takauksia ja luottoja kuin mitä niille kuuluisi pääomapainotetun osuuden perusteella. Rahastoon sisältynee myös väistyvän takaajan riski, joka kasvattaa muiden takaajien rahoitusosuutta.

Kansalliset toimenpiteet yritysten tukemiseen

Mikäli eurooppalaisten yritysten luotonsaanti halutaan turvata ja lainojen korkotaso pitää maltillisena, takauksia ja luotto-ohjelmia on jo nyt mahdollista järjestää kansallisella tasolla. Perussuomalaiset vastustavat eurokriisin hoitamista yhteisvastuulla ja tulonsiirroilla sekä paheksuvat yhteisvastuun kasvattamista koronakriisin varjolla.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon

6.5.2020

Ville Vähämäki ps

Vilhelm Junnila ps

Sami Savio ps

Jani Mäkelä ps